

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 636/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ammatillisen koulutuksen järjestämisluvista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Janne Heikkisen /kok. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 636/2021 vp:

Miten hallitus on edistänyt urheilupainotteisten ammatillisten oppilaitosten rahoituksellista yhdenvertaisuutta urheilulukioihin nähden ja

aikooko hallitus saattaa urheilupainotteiset ammattioppilaitokset lain edessä yhdenvertaiseen asemaan urheilulukioiden kanssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 2 §:n mukaan ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. Koulutuksen tarkoituksena on lisäksi edistää tutkintojen tai niiden osien suorittamista sekä tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäjälle voidaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n mukaisesti määrätä muita oikeuksia, velvollisuuksia, ehtoja ja tehtäviä. Pykälän 4 momentissa todetaan, että järjestämisluvassa voidaan määrätä myös muista velvoitteista, jos koulutuksen saatavuuden turvaaminen tai muut tutkintojen ja koulutuksen järjestämiseen liittyvät syyt sitä edellyttävät. Lisäksi järjestämisluvassa voidaan määrätä tutkintojen ja koulutuksen järjestämiseen liittyvistä ehdoista sekä kehittämis- ja muista tehtävistä. Urheilijoiden ammatillinen koulutus on yksi 27 §:n nojalla järjestämisluvassa määrättävistä muista tehtävistä. Urheilijoiden ammatillisesta koulutuksesta ei erikseen määrätä tutkinnon perusteissa. Urheilijoille tarkoitettuun ammatilliseen koulutukseen osallistuvat opiskelijat suorittavat ammatillisen tutkinnon ns. normaalien tutkinnon perusteiden mukaisesti ja koulutukseen myönnetään rahoitusta ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän puitteissa. Urheilijoille järjestetty koulutus poikkeaa muusta

ammattillisesta koulutuksesta siten, että sen toteuttamisen yhteydessä otetaan huomioon mahdollisuudet tavoitteelliseen huippu-urheiluun, jota tuetaan urheilijoille järjestettävän koulutuksen lisärahoituksen kautta.

Ennen nykyisen ammatillisen koulutuksen lain voimaantuloa urheilijoiden ammatillista koulutusta on kehitetty Opetushallituksen vuosittain koulutuksen järjestäjille myöntämällä kehittämisrahalla. Summa oli yhteensä 300 000 euroa per vuosi. Ne järjestäjät, joilla oli ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvassaan erityisenä koulutustehtävänä määrätty urheilijoiden ammatillisen peruskoulutuksen tehtävä, hakivat ko. valtionavustusta suoraan Opetushallituksesta. Vuoden 2018 alusta lukien urheilijoiden ammatillinen koulutus on ollut järjestämisluvassa määrätty tehtävä. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistuksen myötä edellä mainittu Opetushallituksen myöntämä valtionavustus poistui ja Opetushallitus myönsi sitä viimeisen kerran vuodelle 2018.

Vuonna 2018 otettiin käyttöön ammatillisen koulutuksen uusi rahoitusjärjestelmä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi uuteen rahoitusjärjestelmään kuuluvaa ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarkoitettua strategiarahoitusta urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestäjille vuonna 2018 yhteensä 539 000 euroa. Strategiarahoituksen käyttöaika oli vuosille 2018-2019. Tämä rahoitus oli valtion erityisavustusta ja sen käytöstä järjestäjät raportoivat keväällä 2020. Vuodelle 2018 kohdentui siten Opetushallituksen myöntämä 300 000 euron valtionavustus, ja vuosille 2018-2019 ministeriön myöntämä valtion erityisavustus oli 539 000 euroa.

Vuodesta 2020 alkaen urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestämisen rahoitusta on myönnetty perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena kunkin vuoden varsinaisessa suoritepäätöksessä. Tämä rahoitus on vuosittain 500 000 euroa. Perusrahoituksen harkinnanvarainen korotus on yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta kuten lukiokoulutuksen erityisen koulutustehtävän rahoituskin, ei valtionavustusta. Tämä rahoitus on osana vuosittain ammatillisen koulutuksen järjestäjien varsinaisella suoritepäätöksellä päätettävää rahoitusta. Kaikki ammatillisen koulutuksen järjestäjät hakevat vuosittain varsinaisella suoritepäätöksellä päätettävää rahoitusta. Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestäjillä tämä on siis yksi osa koulutuksen järjestäjälle varsinaisessa suoritepäätöksessä päätettäväksi haettavaa rahoitusta.

Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tukemiseen on myönnetty vuosille 2020 ja 2021 niille ammatillisen koulutuksen järjestäjille, joilla on järjestämisluvassa myönnetty tehtävä järjestää urheilijoiden ammatillista koulutusta ja joiden toiminta tukee urheilun ja opiskelun yhteensovittamista pääosin urheiluakatemiatasoisten opiskelijoiden määrän perusteella. Lisäksi harkinnassa on otettu huomioon urheilijoiden ammatillista koulutusta järjestävien koulutuksen järjestäjien keskinäisen verkoston koordinaatiovastuu. Hakukriteerit täyttävillä ammatillisen koulutuksen järjestäjillä oli vuonna 2021 urheiluakatemiatasoisia opiskelijoita yhteensä 800, jolloin harkinnanvaraista korotusta kohdentui laskennan perusteena olevaa opiskelijaa kohden 625 euroa. Kaikkiaan rahoitusta myönnettiin ammatillisessa koulutuksessa

vuoden 2021 varsinaisella suoritepäätöksellä 10 158 euroa tavoitteellista opiskelijavuotta kohden (ei sisällä arvonlisäverokompensatiota).

Lukiokoulutuksen järjestämisluvista päättää opetus- ja kulttuuriministeriö. Järjestämislupaan voi sisältyä erityinen koulutustehtävä. Erityisellä koulutustehtävällä tarkoitetaan lukiolain (714/2018) 6 §:n mukaan opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta, ja opetusta, joka tähtää ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. Erityiseen koulutustehtävään voi sisältyä velvoite huolehtia asianomaiseen opetukseen liittyvistä valtakunnallisista kehittämistehtävistä. Urheiluun painottuvia erityisiä koulutustehtäviä on myönnetty 14 koulutuksen järjestäjälle. Verkosto on koko maan kattava. Lukiolain 6 §:n 2 momentin mukaan erityisen koulutustehtävän mukaisessa opetuksessa voidaan, sen mukaan järjestämisluvassa määrätään, poiketa opetuksen sisältöä koskevista lukiolain ja lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä sekä, jos mainituista säännöksistä poikkeaminen sitä edellyttää, Opetushallituksen päättämistä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista. Koulutuksen sisältö on siis erilainen urheiluun painottuvassa lukiokoulutuksessa, toisin kuin ammatillisessa koulutuksessa, jossa urheilijoille järjestetyssä koulutuksessa tutkinnon perusteet eivät ole poikkeavat.

Lukion erityisen koulutustehtävän lisärahoituksesta ja sen määräytymisestä on säädetty laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009), sekä vastaavan nimisessä valtioneuvoston asetuksessa (1766/2009). Lain 24 a §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen järjestäjille myönnetään lukiolain 4 a §:ssä tarkoitettua erityisen koulutustehtävän sekä valtakunnallisen kehittämistehtävän perusteella erityisen koulutustehtävän lisärahoituksena euromäärä, joka yhteensä vastaa 24 §:n 1 momentissa säädettyä lukiokoulutuksen valtakunnallisista kokonaiskustannuksista vähennettyä osuutta muutettuna kyseisen varainhoitovuoden kustannustasoon. Erityisen koulutustehtävän saaneiden lukiodien rahoitusosuus on 1,57 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuosille 2021–2023, 1,55 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024, 1,51 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2025 ja 1,47 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2026. Lukion erityisen koulutustehtävän rahoitus on siis sidottu lukion lukiokoulutuksen kustannuspohjaan ja kokonaisrahoitukseen. Siten on voitu turvata myönnettävän rahoituksen taso ja sen ennakoitavuus. Järjestelmä on laskennallinen. Rahoitus on kuitenkin yleiskatteellista. Erityisen koulutustehtävän kokonaisrahoitus vuonna 2021 oli kokonaisuudessaan noin 12 miljoonaa euroa, josta liikuntaan tai urheiluun painottuvaan opetukseen kohdentui noin 2,2 miljoonaa euroa. Lisäksi liikuntaan tai urheiluun painottuvaan opetukseen kohdentui valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoitusta 370 000 euroa. Kyseistä kehittämisrahoitusta ei ole kuitenkaan tarkoitettu kohdennettavaksi koulutuksen järjestäjien omaan opetukseen vaan valtakunnalliseen kehittämistoimintaan. Summiin sisältyy alv yksityisillä koulutuksen järjestäjillä.

Koulutuksen järjestäjän erityisen koulutustehtävän rahoitus määräytyy sillä perusteella, mikä on koulutuksen järjestäjän erityisen tehtävän opiskelijamäärän suhteellinen osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien erityisten koulutustehtävien opiskelijamääristä. Lisäksi erityisille koulutustehtäville on määrätty laskennassa käytettävä painokerroin. Rahoituksen perusteena oleva painottoman opiskelijamäärä oli liikunta- tai urheilupainotteisessa koulutuksessa vuonna 2021 yhteensä 16 178, jolloin erityisen koulutustehtävän lisärahoitusta kohdentui laskennan perusteena olevaa opiskelijaa kohden noin 138 euroa. Lukiokoulutuksen vuoden 2021 keskimääräinen yksikköhinta oli 6615,98 euroa opiskelijaa kohden.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen ohjaus, säätely ja rahoitusmalli ovat erilaiset. Ammatillisen koulutuksen reformin jälkeen ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimivuutta ja kehittämistarpeita on tarkasteltu ja arvioitu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi 26.10.2021 asetuksen (905/2021) ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamisesta. Asetuksella päivitettiin koulutusten ja tutkintojen kustannusryhmien kertoimet sekä tutkintojen sijoittaminen kustannusryhmiin vastaamaan uusimpia käytössä olevia kustannustietoja. Vuoden 2022 rahoituksesta alkaen käyttöön otettavat kertoimet perustuvat vuosien 2018 ja 2019 kustannustietoihin, käytössä olleet kertoimet perustuivat vuoden 2015 kustannustietoihin. Tutkintojen sijoittaminen kustannusryhmiin ja kustannusryhmien kertoimien asettaminen on tehty täysin laskennallisin perustein uusimpien kustannustietojen pohjalta. Lähtökohtana on turvata kaikkien alojen koulutuksen ja tutkintojen järjestämisen edellytykset yhdenvertaisesti käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt laajan toisen asteen uudistamishankkeen, jonka yhteydessä tullaan tarkastelemaan toiminnan ohjauksen ja rahoituksen näkökulmia. Hankkeen yhteydessä on mahdollista tarkastella myös urheilijoille suunnatun ammatillisen koulutuksen juridista ja rahoituksellista asemaa.

Helsingissä 2.12.2021

Opetusministeri Li Andersson